

totta a náció végő megoldási programjával összefüggő híreket, rávette a palesztinai ejtőernyősöket, hogy adják meg magukat a Gestapónak (lásd a továbbiakban), és részesedett a zsákmányból, amit Becher váltságdíj címen kapott. Talán a legsúlyosabb vád Kasztner ellen az volt, hogy elhallgatva a náció szándékait, segített halálba küldeni több százezer magyar zsidót csak azért, hogy cserébe pár ezer „prominens” zsidót, köztük saját családját és barátait megmenthesse.¹⁵⁵

A Kasztner által felvonultatott 18 tanú között volt Echud Avriel és Menachem Bader (akik korábban az isztambuli Vaadánál dolgoztak), Joel (Nussbecher) Palgi (a palesztinai ejtőernyősök egyike), Brand Joel, valamint Danzig Hillel és Hermann Dezső (Kasztner régi barátai Kolozsvárról).

A tárgyalás során a legtöbb vitát kiváltó kérdések közé tartozott, hogy vajon Kasztner, aki jól tudta, mit jelent a végső megoldás programja (lásd a 23. fejezetet), figyelmeztette-e a kolozsvári zsidó közösség vezetőit a küszöbönálló katasztrófára, amikor 1944 májusának elején (alig néhány héttel a tömeges deportálások kezdete előtt) a városban járt, és hogy azok eljuttatták-e a tömegekhez ezt az információt. Kasztner azt állította, hogy mindent elmondott, barátai azonban nem erősítették meg ezt az állítást.¹⁵⁶

Amikor Tamir megkérdezte Danzigot, hallott-e valamit „Fischertől (Kasztner apósától) arról, hogy a vonatok a halálba visznek”, Danzig válasza az volt, hogy az Auschwitzban történekről Budapesten, a Columbus utcai táborban szerzett először tudomást, ahová másik 387 kolozsvári zsidóval együtt ő is került.¹⁵⁷ Hermann, aki a kolozsvári Zsidó Tanács titkára volt, azt mondta, a májusi látogatás során nem találkozott Kasztnerrel, és semmit sem tudott a mészárlásról, leszámítva a lengyel és szlovák menekültektől hallott „rémtörténeteket”, és a legtöbb zsidóhoz hasonlóan biztosra vette, hogy a deportáltakra csupán kényszermunka vár.¹⁵⁸

Egyes tanúk (köztük a kolozsvári Jacob Freifeld és Yechiel Shmueli) szerint, akiket Tamir Grünwald védelmében felsorakoztatott, több erdélyi cionista vezető óvatlanul hitelt adott annak a náció terjesztette híresztelésnek, miszerint a zsidókat Kenyérmezőre fogják szállítani, ahol a háború végéig kényszermunkát kell végezniük.¹⁵⁹ Ezek a vezetők talán éppúgy hittek ebben, mint a legtöbb Észak-Erdélyből deportált zsidó. Ám felmerül a kérdés: ez esetben miért hagyták magára a nyáját fenyegetett helyzetében? Hiszen ahelyett, hogy elkísérték volna a tömegeket Kenyérmezőre, s gondjuk lett volna rá, hogy ne maradjanak vezetőik nélkül, a legtöbben (így például Danzig, Hermann, Marton Lajos és Fischer) módon kaptak az alkalmon, és az SS segítségét élvező Kasztner-csoporttal Budapestre mentek. A kolozsvári közösség néhány más világi és vallási ve-